

## 1. LAUSUNTO HALITUKSEN LINJAUKSISTA ITSEHALLINTOALUEJAON PERUSTEIKSI JA SOTE-UUDISTUKSEN ASKELMERKEIKSI

Valmistelijat: kunnanjohtaja ja osastopäälliköt

Kh. 25.1.2016 § 4  
Esityslistan liite 3

SOSIAALI- JA  
TERVEYSMINISTERIÖ

05 -02- 2016

STM068:0012015

Pääministeri Juha Sipilän hallitus on 20.10.2015 ja 7.11.2015 tekemillään päätöksillä linjannut sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistamisen sekä perustettavien itsehallintoalueiden määrän ja aluejaon.

Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelunsa pääsääntöisesti yksin, mutta kolme lailla säädettyä itsehallintoaluetta tukeutuu vaativimmissa palveluissa muiden itsehallintoalueiden palvelurakenteisiin siten, että sosiaali- ja terveydenhuoltoon muodostuu 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään.

Hallituksen rahoituksen uudistamista koskevan linjauksen mukaan kunnilla ei voi jatkossa olla merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta. Itsehallintoalueiden rahoitusta valmistellaan ensisijaisesti valtion rahoitusvastuun pohjalta, minkä lisäksi myös osittain alueiden omaan verotusoikeuteen perustuvaa ratkaisua selvitetään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, itsehallintoalueiden perustamista ja aluehallintouudistusta valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtionvarainministeriön yhteisessä hankkeessa, jota hallinnoidaan teknisesti sosiaali- ja terveysministeriössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät Manner-Suomen kunnilta, kuntayhtymiltä sekä muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot hallituksen linjauksista. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiasta lausuntonsa. Lausuntopyyntöön tulee vastata sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen linjauksista. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille.

Lausuntopyyntöön materiaali löytyy internet-osoitteesta <http://alueuudistus.fi/lausuntopyyntot>

Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Kuntia pyydetään ottamaan lausunnossaan kantaa siihen, minkä maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kunta katsoo kuuluvansa sekä perustelemaan kannanottonsa. Tämän vuoksi kunnille osoitettu lausuntopyyntö on kohdistettu valtuustoille. Itsehallintoalueeseen sijoittumista koskevaan kannanottoon suhtaudutaan kunnan virallisena kantana, minkä vuoksi sitä koskevasta valtuuston päätöksestä tulee toimittaa päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön.

On mahdollista menetellä myös niin, että valtuusto ottaa kantaa ainoastaan sille osoitettuihin, itsehallintoalueeseen kuulumista koskeviin kysymyksiin ja toimittaa kannasta päätösasiakirjan ministeriöön. Tällöin lausuntopyynnön muihin kysymyksiin voi ottaa kantaa kunnan muu toimielin. Mikäli kunta katsoo, ettei sen ole tarpeen ottaa alueiden muodostumiseen virallista kantaa, lausuntopyyntöön voidaan vastata kokonaisuudessaan kunnan valitsemassa toimielimessä eikä päätösasiakirjan toimittaminen ole tällöin tarpeen.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen laatimisessa. Hallituksen esityksestä pyydetään lausunnot keväällä 2016.

Esityslistan liitteenä on ehdotus Konneveden kunnan lausunnoksi.

#### Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto antaa sosiaali- ja terveysministeriölle esityslistan liitteen mukaisen lausunnon.

-----

Asiasta käydyin keskustelun aikana esittelijä muutti hieman lausuntoehdotustaan.

-----

#### Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että valtuusto antaa sosiaali- ja terveysministeriölle muutetun lausuntoehdotuksen mukaisen lausunnon.

-----

**Valt. § 1**

Esityslistan liite 1

Kunnanhallituksen ehdotus

Valtuusto antaa sosiaali- ja terveysministeriölle esityslistan liitteen mukaisen lausunnon.

-----

Asiasta käydyn keskustelun aikana Vappu Laaksonen ehdotti sosialidemokraattisen valtuustoryhmän puolesta seuraavaa muutosta kohtaan 10 (muutos *kursiivilla*):

Kuntien elinvoiman kannalta merkittävät tehtävät kuten rakennus- ja ympäristölupa-asiat *sekä rakennusvalvonta* tulee edelleen säilyttää kunnilla itsellään.

Matti Hytölä kannatti Laaksosen ehdotusta.

Päätös

Valtuusto päätti yksimielisesti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle esityslistan liitteen mukaisen lausunnon Vappu Laaksosen ehdottamalla muutoksella.

**TAUSTATIEDOT**

Vastaajatahon virallinen nimi :

**Konneveden kunta**

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi:

**kunnansihteeri Jouko Hyppönen**

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot:

[jouko.hypponen@konnevesi.fi](mailto:jouko.hypponen@konnevesi.fi), p. 0400-500231

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä:

**2.2.2016**

Toimielimen nimi:

**Kunnanvaltuusto**

Onko vastaaja\*

**kunta X**

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

maakunnan liitto

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

valtion viranomainen

järjestö

joku muu

**Kysymykset**

1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajako pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

**Kyllä X**

Ei

Ei kantaa

2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

3. **Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille:** Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Etelä-Karjala  
Etelä-Pohjanmaa  
Etelä-Savo  
Kainuu  
Kanta-Häme  
Keski-Pohjanmaa  
**Keski-Suomi X**  
Kymenlaakso  
Lappi  
Pirkanmaa  
Pohjanmaa  
Pohjois-Karjala  
Pohjois-Pohjanmaa  
Pohjois-Savo  
Päijät-Häme  
Satakunta  
Uusimaa  
Varsinais-Suomi

4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

**Konnevesi kuuluu Keski-Suomen maakuntaan.**

5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

**Ratkaisu on oikein, jos muodostettavilla alueilla on riittävä väestöpohja tuottamaan kaikki sote-palvelut taloudellisesti ja tehokkaasti.**

6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia.

**Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys X**

**Huoltosuhde ja sen ennustettu kehitys X**

**Taloudelliset edellytykset X**

**Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus X**

**Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus X**

**Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palveluverkko X**

**Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne X**

**Kielelliset erityispiirteet**

**Maakuntien välinen luontainen yhteistyö ja työssäkäynti- tai asiointisuunnat X**  
Jokin muu, mikä?

7. Kaikki itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

**Sosiaalipalveluissa ja terveystaluuissa Itä-Suomi (KYS ja Vaalijalan KY)**

8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

**Kyllä X**

Ei

Ei kantaa

9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

**Keski-Suomen maakunta on luonteva itsehallintoalue väestöpohjansa ja olemassa olevien palveluiden perusteella Konneveden kunnalle.**

**Mikäli sote-palvelujen järjestäminen Keski-Suomen maakunnassa ei jostain syystä toteutuisi, maakunnaksi tulisi silloin Pohjois-Savo.**

10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

**Esitetty tehtävä jako tässä vaiheessa on riittävä. Kuntien elinvoiman kannalta merkittävät tehtävät kuten rakennus- ja ympäristölupa-asiat tulee edelleen säilyttää kunnilla itsellään. Paikallistuntemukseen perustuvalla neuvonnalla ja moniammatillisella yhteistyöllä luodaan parhaat puitteet kuntien elinvoiman vahvistamiseen.**

**Nykymuotoinen, toiminnallisesti ja taloudellisesti toimiva maaseutuhallinto sekä ympäristöterveydenhuolto tulee edelleen säilyttää kunnallisena.**

**Uudistuksen yhteydessä on tarkasteltava myös mahdollisuutta siirtää "ylemmän hallintohimmelin" tehtäviä maakunta- tai kuntatasolle. Samassa yhteydessä on karsittava valtionohjausta.**

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

**Laadukkaalla tiedon kululla, yhteisten tavoitteiden määrittelyllä sekä saumattomalla yhteistyöllä.**

12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

**Uudistuksen yhteydessä on erityistä huomiota kiinnitettävä rakentuvan organisaation toimivuuteen, kustannustehokkuuteen ja sisäiseen vuorovaikutukseen. NykYTEknologiaa tulee hyödyntää laajasti palvelua järjestettäessä, esimerkiksi ottamalla käyttöön sähköiset neuvottelu- ja palvelujärjestelmät.**

13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

**Kokonaisveroasteen ja työnverotuksen nousun estäminen sinällään on hyvä tavoite. Verokatto voi kuitenkin olla ristiriidassa kuntien itsehallinnon kanssa rajoittaen kuntien liikkumavapautta ja kykyä selviytyä niille jäävistä tehtävistä. Kuntien tulee jatkossakin saada itse päättää oman verotuksensa tasosta, koska mahdollisen verokaton vaikutukset ovat kunnissa hyvin erilaiset. Esimerkiksi tasapainoisen käyttötalouden kunta on tehnyt merkittäviä ja välttämättömiä investointeja palvelujen varmistamiseksi joiden johdosta kunta on velkaantunut. Edellä mainitut, tarkkaan harkitut investoinnit on tehty oletuksella, että kunta pystyy selviytymään niistä nykymuotoisella tulorahoituksella.**

**Tulevissa rahoitusratkaisuisa tulee luoda kannustin- ja/tai palkitsemismalli, joka huomioi kunnan tekemät toimenpiteet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.**

**Kuntien tekemien, terveyttä ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden vaikutukset tulee huomioida sote-alueilla siten, että ne näkyvät kuntien kustannuksia alentavina seikkoina. Tuleva organisaatiomalli onkin luotava joustavaksi, jotta se kykenee sopeutumaan muuttuviin tilanteisiin niin henkilöstömäärän kuin toimintatapojen muutosten osalta.**

**Sote-kiinteistöjen käyttö- ja omistusjärjestelyjä koskevat ratkaisut on tehtävä kaikkia kuntia tasapuolisesti kohtelevalla tavalla. Kunta- ja kirjanpitolainsäädännöllä tulee varmistaa etteivät kunnat joudu esim. kiinteistöjen tasearvojen alaskirjauksen vuoksi kuntalain tarkoittamaan selvitysmenettelyyn. Kunnan pitkän aikavälin kehittämistä ajatellen kiinteistöjen maapohjat tulee edelleen säilyttää kunnan omistuksessa.**

**Alue- ja rahoituslinjausten yhteydessä käydyssä keskustelussa on erinomaisen hyvin korostettu kuntien erityistä vastuuta alueensa elinvoiman kehittäjänä. Sote-tehtävien siirryttyä itsehallintoalueille kunnissa voidaan oikeasti keskittyä asioihin joihin kunta voi itse vaikuttaa. Tästä syystä johtuen ns. kriisikuntakriteeristön tilalle tulee harkita elinvoiman kehittämiseen kannustavia kriteereitä.**

**Edellisten kuntayhtymien (vast.) lakkautusten jälkeen kunnille jäi maksettavaksi merkittävä määrä eläkemenoperustaisia eläkemaksuja. Sote-uudistuksen yhteydessä on huolehdittava siitä, ettei vastaavanlaisia järjestelyjä jätetä kuntien maksettaviksi.**